

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2020 m. birželio 25 d.*

„Apeliacinis skundas – Europos Sąjungos palydovų centro (SATCEN) personalas – SATCEN sutartininkas – Skundai dėl psichologinio priekabiavimo – Administracinis tyrimas – Pagalbos prašymas – Tarnautojo laikinas nušalinimas nuo pareigų – Drausminė procedūra – Tarnautojo atleidimas iš pareigų – SATCEN apeliacinė komisija – Išimtinės kompetencijos nagrinėti SATCEN personalo ginčus suteikimas – Ieškinys dėl panaikinimo – SESV 263 straipsnio pirma ir penkta pastraipos – Ieškinys dėl žalos atlyginimo – SESV 268 straipsnis – Sąjungos teismo jurisdikcija – Priimtinumai – Teisės aktai, kuriuos galima ginčyti – Sutartinis ginčo pobūdis – SESV 272 ir 274 straipsniai – Veiksminga teisminė gynyba – ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutinis sakiny – SESV 275 straipsnio pirma pastraipa – Vienodo požiūrio principas – Bendrajam Teismui tenkanti pareiga motyvuoti – Faktinių aplinkybių ir įrodymų iškraipymas – Teisė į gynybą – Gero administravimo principas“

Byloje C-14/19 P

dėl 2019 m. sausio 10 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Europos Sąjungos palydovų centras (SATCEN), atstovaujamas advokatės A. Guillerme,

apeliantas,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

KF, atstovaujamai *barrister* N. Macaulay ir *Rechtsanwältin* A. Kunst,

ieškovei pirmojoje instancijoje,

Europos Sąjungos Tarybai, atstovaujamai M. Bauer ir A. Vitro,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev (pranešėjas), teisėjai P. G. Xuereb ir T. von Danwitz,

generalinis advokatas M. Bobek,

posėdžio sekretorius M. Longar, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2019 m. gruodžio 4 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: anglų.

susipažinęs su 2020 m. kovo 19 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu Europos Sąjungos palydovų centras (SATCEN) prašo panaikinti 2018 m. spalio 25 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *KF / SATCEN* (T-286/15, EU:T:2018:718; toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas iš dalies patenkino KF ieškinį, pirma, panaikindamas du SATCEN direktoriaus sprendimus, atitinkamai susijusius su KF laikinu nušalinimu nuo pareigų ir atleidimu iš pareigų, taip pat SATCEN apeliacinės komisijos sprendimą, priimtą nagrinėjant tą patį ginčą, ir, antra, nurodydamas SATCEN sumokėti suinteresuotajam asmeniui 10 000 EUR jo patirtai neturtinei žalai atlyginti.

Teisinis pagrindas

- 2 1991 m. birželio 27 d. Vakarų Europos Sąjungos (toliau – VES) Ministrų Taryba, remdamasi savo 1990 m. gruodžio 10 d. Sprendimu dėl bendradarbiavimo kosmoso srityje VES, priėmė sprendimą dėl palydovinių duomenų valdymo centro įsteigimo.
- 3 2000 m. lapkričio 13 d. Marselyje (Prancūzija) padarytu pareiškimu VES Ministrų Taryba patvirtino 2000 m. lapkričio 10 d. Europos Sąjungos Tarybos pamatinį susitarimą dėl palydovų centro, apimančio VES įsteigto centro svarbius elementus, kaip Europos Sąjungos agentūros, įsteigimo.
- 4 2001 m. liepos 20 d. Tarybos bendraisiais veiksmais 2001/555/BUSP dėl Europos Sąjungos Palydovų centro įsteigimo (OL L 200, 2001, p. 5; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 18 sk., 1 t., p. 187) SATCEN buvo įsteigtas ir 2002 m. sausio 1 d. pradėjo veikti.

Sprendimas 2014/401/BUSP

- 5 2014 m. birželio 26 d. Tarybos sprendimo 2014/401/BUSP dėl Europos Sąjungos palydovų centro ir kuriuo panaikinami Bendrieji veiksmai 2001/555 (OL L 188, 2014, p. 73) 2 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatyta, kad vienas iš pagrindinių SATCEN uždavinių yra remti Sąjungos sprendimų priėmimą ir veiksmus bendros užsienio ir saugumo politikos (BUSP) srityje, visų pirma bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje, įskaitant Europos Sąjungos vykdomas krizių valdymo misijas ir operacijas, Tarybos ar Sąjungos vyriausiojo įgaliojimo užsienio reikalams ir saugumo politikai prašymu tiekiant produktus ir teikiant paslaugas, naudojant atitinkamas kosmoso priemones bei susijusius duomenis, įskaitant palydovinius vaizdus ir aeronuotraukas, ir susijusias paslaugas.
- 6 Sprendimo 2014/401 7 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad SATCEN direktorius yra šios įstaigos teisinis atstovas. Remiantis to sprendimo 7 straipsnio 4 dalimi ir 6 dalies antros pastraipos e punktu, šis direktorius, pirma, yra atsakingas už visų kitų SATCEN darbuotojų priėmimą į darbą ir, antra, turi kompetenciją tvarkyti visus kitus su personalu susijusius klausimus.
- 7 Sprendimo 2014/401 8 straipsnyje numatyta:
„1. SATCEN personalą, įskaitant direktorių, sudaro pagal sutartis samdomas personalas, kuo plačiausiai pagrindais priimamas į darbą iš valstybių narių piliečių, ir komandiruoti ekspertai.
2. Pagal sutartis samdomą personalą skiria direktorius pagal jų nuopelnus teisingo ir skaidraus konkurso tvarka.“

<...>

5. Direktorius pasiūlymu valdybos parengtas SATCEN personalo taisykles priima Taryba.

<...>“

SATCEN tarnybos nuostatai

- 8 2009 m. rugsėjo 14 d. Sprendimu 2009/747/BUSP dėl Europos Sąjungos Palydovų centro tarnybos nuostatų (OL L 276, 2009, p. 1) Taryba priėmė Europos Sąjungos palydovų centro tarnybos nuostatus (toliau – SATCEN tarnybos nuostatai); jų 2 straipsnio „Visiems darbuotojams taikomos nuostatos“ 1 dalyje nustatyta:

„Darbuotojai yra pavaldūs direktoriui ir jam atskaitingi už savo pareigų atlikimą, kurias jie įsipareigoja atlikti kuo kruopščiau ir sąžiningiau.“

- 9 SATCEN tarnybos nuostatų 27 straipsnyje nurodyta:

„1. Darbuotojas ar buvęs darbuotojas tyčia ar dėl aplaidumo nevykdęs šiuose Tarnybos nuostatuose nustatytų pareigų, turi atsakyti drausmine tvarka.

2. Jei direktorius sužino faktų apie pareigų nevykdymą, kaip apibrėžta 1 dalyje, jis gali pradėti administracinį tyrimą, kad patikrintų, ar pareigos nebuvo vykdomos.

3. Drausminės taisyklės, procedūros ir priemonės bei administracinių tyrimų tvarkos taisyklės nustatytos IX priede.“

- 10 SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnis „Skundai“ yra šių nuostatų VIII skyriuje „Skundai ir apeliacinė komisija“. Šis straipsnis suformuluotas taip:

„1. Visi asmenys, kuriems taikomi šie Tarnybos nuostatai, gali direktoriui pateikti prašymą, kad jis priimtų su jais susijusį sprendimą šiuose Tarnybos nuostatuose numatytais klausimais. Direktorius atitinkamam asmeniui praneša savo pagrįstą sprendimą per du mėnesius nuo prašymo pateikimo dienos. Jei pasibaigus šiam laikotarpiui atsakymas į prašymą nebuvo gautas, laikoma, kad buvo priimtas sprendimas prašymą atmesti; šis sprendimas gali būti skundžiamas kitose dalyse nustatyta tvarka.

2. Visi asmenys, kuriems taikomi šie Tarnybos nuostatai, gali direktoriui pateikti skundą dėl jiems nepalankaus veiksmo, kai direktorius priėmė sprendimą arba kai jis nesiėmė Tarnybos nuostatuose numatytos priemonės. Skundas turi būti pateiktas per tris mėnesius. <...>

<...>

5. Išnaudoję pirmąją galimybę skųstis (vidaus administracinis skundas), darbuotojai turi teisę siekti, kad ginčą spręstų [SATCEN] apeliacinė komisija.

Tos komisijos sudėtis, veiklos pobūdis ir konkrečios darbo tvarkos taisyklės pateikiamos X priede.

6. Apeliacinės komisijos sprendimai yra privalomi abiem šalims. Jų apskūsti negalima. Apeliacinė komisija gali:

- a) panaikinti arba patvirtinti apskūstus sprendimus;

- b) įpareigoti [SATCEN] kompensuoti bet kokią darbuotojo patirtą materialinę žalą nuo panaikinto sprendimo įsigaliojimo dienos;
- c) nuspręsti, kad remdamasis Apeliacinės komisijos nustatytais ribomis [SATCEN] turi kompensuoti apelianto patirtas pagrįstas išlaidas, taip pat apklaustų liudytojų kelionės ir pragyvenimo išlaidas. Šios išlaidos apskaičiuojamos remiantis šių Tarnybos nuostatų 18 straipsniu ir VII priedu.“

11 SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Kai atliekant vidaus tyrimą nustatoma, kad darbuotojas ar buvęs darbuotojas gali būti asmeniškai įtrauktas, tas asmuo skubiai apie tai informuojamas, jeigu tai nekenkia tyrimui. Bet koku atveju baigus tyrimą negalima daryti išvadų, kuriose būtų įvardijamas darbuotojas, jeigu tam darbuotojui nebuvo sudaryta galimybė paaiškinti su juo susijusių faktų. Išvadose daroma nuoroda į šiuos paaiškinimus.“

12 Šių nuostatų IX priedo 2 straipsnyje nurodyta:

„Remdamasis tyrimų ataskaita, informavęs atitinkamą darbuotoją apie visus bylose surinktus įrodymus ir išklausęs tą darbuotoją, direktorius gali:

<...>

- c) jeigu įsipareigojimai nevykdomi, kaip apibrėžta Tarnybos nuostatų 27 straipsnyje:
 - i) nuspręsti pradėti drausminę procedūrą, numatytą šio priedo 4 skirsnyje; arba
 - ii) nuspręsti pradėti drausminę procedūrą Drausmės komisijoje.“

13 SATCEN tarnybos nuostatų X priedo 1 punkte nustatyta:

„Apeliacinė komisija yra įgaliota spręsti ginčus, kylančius dėl šių Tarnybos nuostatų arba Tarnybos nuostatų 7 straipsnyje nurodytų sutarčių pažeidimo. Tuo tikslu ji yra kompetentinga nagrinėti esamų ar buvusių darbuotojų arba jų įpėdinių ir (arba) jų atstovų skundus dėl direktoriaus sprendimų.“

14 Šių nuostatų X priedo 4 punkto b papunktyje numatyta, kad „[a]peliantas turi pateikti raštišką prašymą Apeliacinei komisijai dėl sprendimo panaikinimo ar pakeitimo per 20 dienų nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą <...>“ ir kad „[t]as prašymas adresuojamas [SATCEN] administracijos ir personalo vadovui, kuris patvirtina jį gavęs ir inicijuoja Apeliacinės komisijos sušaukimo procedūrą.“

15 SATCEN tarnybos nuostatų X priedo 2 punkto a, b, d ir e papunkčiuose nurodyta, kad apeliacinę komisiją sudaro pirmininkas ir du nariai, kuriuos SATCEN valdyba dvejiems metams skiria ne iš SATCEN darbuotojų, jie vykdo savo pareigas visiškai nepriklausomi, valdyba nustato apeliacinės komisijos pirmininko ir narių tarnybines pajamas.

Bylos aplinkybės

16 Bylos aplinkybės išdėstytos skundžiamo sprendimo 17–46 punktuose. Šio proceso tikslais jos gali būti apibendrintos, kaip nurodyta toliau.

17 SATCEN nuo 2009 m. rugpjūčio 1 d. įdarbino KF kaip sutartininę eiti jo administracinio padalinio vadovės pareigas.

- 18 Atlikęs 2010 ir 2011 m. vertinimus SATCEN direktoriaus pavaduotojas pažymėjo, kad šiame administraciniame padalinyje netinkamai susiklostė žmogiškieji santykiai, todėl KF už 2010 m. buvo skirtas žemiausias balas. Dėl kiekvieno iš šių vertinimų, kuriuos KF ginčijo, ji galėjo pateikti savo pastabas.
- 19 Vykdydamas atitinkamą metinį vertinimą SATCEN direktorius 2012 m. spalio 17 d. vidaus raštu įgaliavo savo pavaduotoją surinkti iš personalo informaciją apie socialinę elgesį ir žmogiškuosius santykius SATCEN. Šiame rašte SATCEN direktorius pažymėjo, kad ypatingas dėmesys turi būti skiriamas administravimo funkcijas atliekančių tarnautojų, visų pirma padalinių vadovų, situacijai, atitinkamai atvejais identifikuojant potencialius psichologinio spaudimo ar priekabiavimo atvejus šių tarnautojų komandose.
- 20 2012 m. lapkričio 14 d. dvylika tarnautojų pateikė skundą SATCEN direktoriui ir direktoriaus pavaduotojui siekdami atskleisti „sunkią savo situaciją, kuri tęsiasi jau daugiau kaip trejus metus jiems vykdant normalią profesinę veiklą“, ir pažymėjo, kad šią situaciją „lemia administracinio padalinio vadovės [KF] elgesys ir veiksmai“.
- 21 2013 m. pradžioje SATCEN direktoriaus pavaduotojas įgyvendino 2012 m. spalio 17 d. vidaus rašto nurodymus, 40 SATCEN tarnautojų, priklausančių įvairiems padaliniams, nusiųsdamas klausimyną su pasirenkamais atsakymais ir jų prašydamas įvertinti žmogiškuosius santykius su savo padalinio vadovu. 2013 m. kovo 7 d. vidaus raštu SATCEN direktoriaus pavaduotojas informavo SATCEN direktorių apie tai, jog iš atsakymų į šį klausimyną „akivaizdu, kad esama realios žmogiškųjų santykių su administracinio padalinio vadove [KF] problemos, atsižvelgiant į šio administracinio padalinio personalo bendrus neigiamus atsakymus“.
- 22 2013 m. kovo 8 d. vidaus raštu SATCEN direktorius, remdamasis SATCEN tarnybos nuostatų 27 straipsniu, paprašė savo pavaduotojo pradėti administracinį tyrimą dėl KF.
- 23 Vykdamas šį administracinį tyrimą 2013 m. birželio 12 d. 24 SATCEN tarnautojams buvo išsiųstas klausimynas su pasirenkamais atsakymais, siekiant nustatyti, ar jie susidūrė su tam tikru KF elgesiu ir ar patyrė tam tikrų pasekmių, kurias lėmė atitinkamas elgesys, arba galbūt jų patyrė kiti tarnautojai. Klausimyne tarnautojai taip pat buvo raginami savo atsakymus pagrįsti parodymais arba įrodymais. Iš 24 apklausiamų tarnautojų atsakymus pateikė 18.
- 24 Tuo metu atsakydama į 2012 m. vertinimą, kuriame teigiama, kad bendra jos darbo kokybė vėl yra nepakankama, KF 2013 m. kovo 20 d. raštu, pirma, užginčijo šį vertinimą ir, antra, paprašė SATCEN direktoriaus imtis reikiamų priemonių, kad būtų liautasi prie jos priekabiavimas.
- 25 2013 m. liepos 2 d. SATCEN direktoriaus pavaduotojas užbaigė savo tyrimą padarydamas išvadą, kad KF veiksmai, dėl kurių buvo skundžiamasi, įrodyti. Kaip nurodyta jo parengtoje tyrimo ataskaitoje, KF „tyčia, ne kartą, nuolat ar sistemiskai <...> siekė diskredituoti ar pažeminti atitinkamus asmenis“, „šie [KF] priskirtini veiksmai pasitvirtino, o dėl jų pobūdžio, dažnumo ir poveikio tam tikriems darbuotojams tai yra psichologinis priekabiavimas“.
- 26 2013 m. liepos 3 d. SATCEN direktorius elektroniniu laišku, prie kurio, be priedų, buvo pridėta jo pavaduotojo tyrimo ataskaita, informavo KF apie šios ataskaitos išvadas. Šiame laiške KF taip pat buvo pakviesta 2013 m. liepos 5 d. atvykti į pokalbį, siekiant vykdyti SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 2 straipsnyje numatytą procedūrą.
- 27 2013 m. liepos 5 d. sprendime SATCEN direktorius pažymėjo, kad atlikęs tyrimą SATCEN direktoriaus pavaduotojas priėjo prie išvados, jog KF veiksmai, dėl kurių buvo skundžiamasi, pasitvirtino ir jie reiškia psichologinį priekabiavimą. Remdamasis šia išvada ir tą pačią dieną išklauses KF jis nusprendė,

pirma, dėl jos pradėti drausminę procedūrą (toliau – sprendimas pradėti drausminę procedūrą) ir, antra, laikinai nušalinti ją nuo pareigų, paliekant darbo užmokestį (toliau – sprendimas laikinai nušalinti nuo pareigų).

- 28 2013 m. rugpjūčio 23 d. SATCEN direktorius nusprendė sudaryti drausmės komisiją ir apie tai pranešė KF.
- 29 2013 m. rugpjūčio 28 d. KF pateikė SATCEN direktoriui administracinį skundą dėl sprendimo pradėti drausminę procedūrą, sprendimo laikinai nušalinti nuo pareigų ir implicitinio sprendimo, kuriuo SATCEN direktorius atmetė jos pagalbos prašymą, susijusį su tariamu psichologiniu priekabiavimu. 2013 m. spalio 4 d. sprendimu SATCEN direktorius atmetė visą šį skundą. 2013 m. gruodžio 2 d. KF užginčijo šį sprendimą apeliacinėje komisijoje.
- 30 2013 m. rugsėjo 11 d. buvo galutinai nutarta dėl drausmės komisijos sudėties.
- 31 2013 m. spalio 25 d. SATCEN direktorius pateikė drausmės komisijai ataskaitą, kurią jis perdavė ir KF pagal SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 10 straipsnį.
- 32 2013 m. lapkričio 28 d. raštu drausmės komisijos pirmininkas informavo KF apie tai, kad šios komisijos posėdis bus surengtas 2014 m. sausio 13 ar 14 d. Tame pačiame rašte jis jos paprašė pateikti drausmės komisijai savo rašytines pastabas likus bent savaitei iki posėdžio. Kadangi KF prašymą atidėti apklausą dėl jai skirto trumpo termino drausmės komisijos pirmininkas atmetė, ji savo rašytines pastabas pateikė 2013 m. gruodžio 21 d.
- 33 Šiam posėdžiui įvykus 2014 m. sausio 13 d., drausmės komisija 2014 m. vasario 4 d. pateikė motyvuotą nuomonę, kurioje, pirma, teigiama, kad buvo vieningai nuspręsta, jog KF nevykdė savo profesinių pareigų, ir, antra, rekomenduojama bent dviem lygiais sumažinti jai priskirtą lygį, kad ji nebeužimtų vadovaujamų pareigų.
- 34 2014 m. vasario 25 d. išklausęs KF, SATCEN direktorius 2014 m. vasario 28 d. sprendimu atleido ją iš pareigų dėl drausminių priežasčių (toliau – sprendimas atleisti iš pareigų); šis sprendimas turėjo įsigalioti per vieną mėnesį nuo jo priėmimo.
- 35 Dėl sprendimo atleisti iš pareigų KF 2014 m. balandžio 17 d. pateikė administracinį skundą; jį SATCEN direktorius atmetė 2014 m. birželio 4 d. sprendimu. 2014 m. birželio 12 d. KF sprendimą atleisti iš pareigų užginčijo apeliacinėje komisijoje.
- 36 2015 m. sausio 26 d. sprendimu (toliau – apeliacinės komisijos sprendimas) – apie jį KF buvo informuota 2015 m. kovo 23 d. – apeliacinė komisija, pirma, atmetė KF reikalavimą panaikinti sprendimą pradėti drausminę procedūrą ir sprendimą laikinai nušalinti nuo pareigų, pateiktą jos 2013 m. gruodžio 2 d. prašyme ir paminėtą šio sprendimo 29 punkte, ir, antra, atmetė visus KF pagrindus, susijusius su sprendimu atleisti iš pareigų, kartu iš dalies panaikindama tą sprendimą, kiek buvo klaidingai nustatyta jo įsigaliojimo data.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 37 2015 m. gegužės 28 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo KF ieškinį, kuriame, pirma, remiantis SESV 263 straipsniu prašoma panaikinti tariamą implicitinį sprendimą atmesti jos pagalbos prašymą, sprendimą pradėti drausminę procedūrą, sprendimą laikinai nušalinti nuo pareigų, sprendimą atleisti iš pareigų, sprendimą atmesti jos skundą dėl tariamo implicitinio sprendimo atmesti jos pagalbos prašymą ir apeliacinės komisijos sprendimą (toliau – ginčijami sprendimai) ir, antra, remiantis

SESV 268 straipsniu prašoma nurodyti SATCEN sumokėti jai sumą, lygią negautam darbo užmokesčiui, kaip turtinės žalos atlyginimą ir 500 000 EUR jos tariamai patirtai neturtinei žalai atlyginti.

- 38 Grįsdama savo ieškinį KF visų pirma teigia, kad Bendrasis Teismas turi galėti atlikti SATCEN organų sprendimų teisėtumo kontrolę pagal SESV 263 straipsnį, nes tai yra Sąjungos įstaigos priimti personalo valdymo aktai, ir kad priešingu atveju jiems, pažeidžiant pagrindinius Sąjungos principus, būtų netaikoma jokia teisminė kontrolė, nes apeliacinės komisijos vykdomos kontrolės negalima prilyginti teisminei kontrolei.
- 39 Toliau grįsdama prašymą panaikinti sprendimą atmesti pagalbos prašymą, sprendimą pradėti drausminę procedūrą, sprendimą laikinai nušalinti nuo pareigų ir sprendimą atleisti iš pareigų KF nurodė pagrindus, grindžiamus gero administravimo principo, nešališkumo principo ir teisės į gynybą užtikrinimo principo pažeidimu.
- 40 Galiausiai grįsdama prašymą panaikinti apeliacinės komisijos sprendimą KF teigė, kad buvo pažeista jos teisė į veiksmingą teisinę gynybą, visų pirma dėl apeliacinės komisijos sudėties, kuri neatitiko nepriklausomo ir nešališko teismo kriterijų. Be to, remdamasi SESV 277 straipsniu ji pateikė SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies neteisėtumu grindžiamą prieštaravimą, iš esmės motyvuodama tuo, kad pagal šią nuostatą apeliacinė komisija yra vienintelė SATCEN direktoriaus sprendimų teisėtumo kontrolę atliekanti institucija, todėl šiems sprendimams netaikoma jokia teisminė kontrolė.
- 41 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas iš dalies patenkino jam KF pateiktą ieškinį – panaikino sprendimą laikinai nušalinti nuo pareigų, sprendimą atleisti iš pareigų ir apeliacinės komisijos sprendimą, taip pat nurodė SATCEN sumokėti KF 10 000 EUR sumą jos patirtai neturtinei žalai atlyginti, o likusią ieškinio dalį atmetė.

Šalių reikalavimai

- 42 SATCEN Teisingumo Teismo iš esmės prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - atmesti KF ieškinį ir
 - priteisti iš KF bylinėjimosi išlaidas.
- 43 Taryba Teisingumo Teismo iš esmės prašo:
- panaikinti skundžiamą sprendimą,
 - atmesti KF ieškinį ir
 - priimti sprendimą dėl bylinėjimosi išlaidų pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamentą.
- 44 KF Teisingumo Teismo prašo:
- atmesti apeliacinį skundą ir
 - priteisti iš SATCEN bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

45 Grįsdama apeliacinį skundą SATCEN nurodo keturis pagrindus, grindžiamus: pirma, tuo, kad Bendrasis Teismas neturėjo jurisdikcijos nagrinėti ieškinį kaip pirmoji instancija, antra, ieškinio nepriimtinumui, trečia, faktinių aplinkybių iškraipymu ir, ketvirta, gero administravimo principo ir teisės į gynybą užtikrinimo principo pažeidimu.

Dėl pirmojo ir antrojo pagrindų

Šalių argumentai

46 Pirmajame apeliacinio skundo pagrindu, kuri sudaro trys dalys, SATCEN priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis nusprendė turintis jurisdikciją nagrinėti KF pareikštą ieškinį.

47 Pirmojo pagrindo pirmoje dalyje SATCEN visų pirma teigia, kad remiantis ESS 5 straipsnyje įtvirtintu kompetencijos suteikimo principu Sąjungos teismo jurisdikcija suponuoja, kad ji aiškiai numatyta teisės nuostatoje. Taip nėra šiuo atveju.

48 Toliau iš 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Elitaliana / Eulex Kosovo* (C-439/13 P, EU:C:2015:753) matyti, kad Sąjungos teismas nėra „automatiškai“ turintis jurisdikciją tuo atveju, kai atitinkamas sprendimas nereikalauja Sąjungos biudžeto lėšų. SATCEN pajamas sudaro valstybių narių įnašai.

49 Galiausiai Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 107 punkte nusprendė, kad pagal SESV 263 straipsnio penktą pastraipą Tarybai neleidžiama nustatyti, kaip ji tai padarė SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje, kad Sąjungos teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti ginčų, kuriuose dalyvauja Sąjungos įstaiga ar organas.

50 Pirmojo pagrindo antroje dalyje SATCEN teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė vienodo požiūrio principą, kai iš esmės taikė tokią pačią teisminę gynybą SESV 270 straipsnyje nurodytiems pareigūnams ir tarnautojams ir SATCEN įdarbintiems sutartininkams, nors šių dviejų kategorijų Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų darbuotojų situacijos gerokai skiriasi. Bet kuriuo atveju vienodo požiūrio principas taikomas tik identiškoms situacijoms, o ne panašioms situacijoms, kuriomis Bendrasis Teismas klaidingai rėmėsi.

51 Taigi remiantis vienodo požiūrio principu negalima daryti išvados, kad visi Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų darbuotojai turėtų turėti tokias pačias teisių gynimo priemones kilus ginčui su darbdaviu. Konkrečiai kalbant, Sąjungos institucijų įdarbinti vietos tarnautojai ir tam tikri sutartininkai, kurių sutartyse numatyta arbitražinė išlyga, pagal kurią jurisdikciją turi nacionaliniai teismai, negali iškelti bylos Sąjungos teisme.

52 Todėl, priešingai nei Bendrasis Teismas nusprendė skundžiamo sprendimo 96 punkte, 2016 m. liepos 19 d. Sprendime *H / Taryba ir kt.* (C-455/14 P, EU:C:2016:569) suformuota jurisprudencija negali būti pagal analogiją taikoma šiuo atveju, nes KF nėra nei valstybės narės deleguota tarnautoja, nei Sąjungos institucijos deleguota tarnautoja, ji – SATCEN įdarbinta sutartininkė. Atsižvelgiant į jos statusą, KF negalima prilyginti Sąjungos institucijos deleguotam tarnautojui.

53 Pirmojo pagrindo trečioje dalyje SATCEN teigia, kad Bendrasis Teismas bet kuriuo atveju negali nuspręsti turintis jurisdikciją nagrinėti ieškinį remdamasis vien vienodo požiūrio principu. Iš tiesų Sąjungos teismas turi jurisdikciją dėl sutartinio pobūdžio ginčų, kaip antai nagrinėjamo šiuo atveju, tik tuo atveju, kai esama arbitražinės išlygos, kurioje ši jurisdikcija aiškiai nurodyta pagal SESV 272 straipsnį. Šiuo atveju nebuvo numatyta jokios arbitražinės išlygos, kuria jurisdikcija būtų suteikta Sąjungos teismui.

- 54 Antruoju apeliacinio skundo pagrindu SATCEN ginčija Bendrojo Teismo išvadą, kad SESV 263 ir 268 straipsniai jam suteikia teisinį pagrindą KF pareikštą ieškinį pripažinti priimtiniu. Šią išvadą grįsdamas tik pagal analogiją taikomu 2016 m. liepos 19 d. Sprendimu *H / Taryba ir kt. (C-455/14 P, EU:C:2016:569)* Bendrasis Teismas neįvykdė pareigos motyvuoti ir bet kuriuo atveju padarė teisės klaidą.
- 55 Bendrasis Teismas būtent nepaaiškino, kodėl pagal analogiją taikomas šis sprendimas KF pareikštą ieškinį leidžia pripažinti priimtiniu, nes jos, kaip SATCEN tarnautojos, statusas neleidžia jos laikyti „trečiąja šalimi“, kaip tai suprantama pagal jurisprudenciją, palyginti su SATCEN. Priešingai nei byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas, KF nebuvo deleguota dirbti SATCEN.
- 56 Taryba palaiko SATCEN argumentus.
- 57 KF nesutinka su SATCEN argumentais.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 58 Pirma, kalbant apie apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje pateiktą argumentą, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 107 punkte nusprendė, jog pagal SESV 263 straipsnio penktą pastraipą Tarybai neleidžiama nustatyti, kaip ji tai padarė SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalyje, kad Sąjungos teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti ginčų, kuriuose dalyvauja Sąjungos įstaiga ar organas, reikia priminti, jog, kaip matyti iš ESS 2 straipsnio, Sąjunga yra grindžiama, be kita ko, lygybės ir teisinės valstybės vertybėmis. Pats veiksmingas teisminės kontrolės egzistavimas, skirtas Sąjungos teisės nuostatų laikymuisi užtikrinti, yra neatsiejamas nuo teisinės valstybės egzistavimo (2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir kt., C-455/14 P, EU:C:2016:569*, 41 punktas).
- 59 ESS 19 straipsniu, kuris yra konkreti teisinės valstybės vertybės, nurodytos ESS 2 straipsnyje, išraiška, nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui pavesta užtikrinti Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse ir veiksmingą teisminę gynybą, kurią teisės subjektams suteikia ši teisė, o Teisingumo Teismas turi išimtinę jurisdikciją pateikti galutinį šios teisės aiškinimą (2019 m. balandžio 30 d. Nuomonės 1/17, EU:C:2019:341, 111 punktas ir 2019 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *A. K. ir kt. (Aukščiausiojo Teismo drausmės kolegijos nepriklausomumas), C-585/18, C-624/18 et C-625/18, EU:C:2019:982*, 167 punktas).
- 60 Taigi Sąjungos teisminę sistemą sudaro išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų aktų teisėtumo kontrolei užtikrinti (šiuo klausimu žr. 2011 m. kovo 8 d. Nuomonės 1/09, EU:C:2011:123, 70 punktą).
- 61 Užduotys, pavestos atitinkamai nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui, turi esminę reikšmę saugant pačią Sutartimis nustatytą teisę (2011 m. kovo 8 d. Nuomonės 1/09, EU:C:2011:123, 85 punktas).
- 62 Vadinas, nors šiuo atveju SESV 263 straipsnio penktoje pastraipoje numatytos „konkrečios sąlygos ir tvarka“ leidžia Sąjungos institucijoms, įstaigoms ar organams nustatyti prieš pareiškiant ieškinį teisme taikomas vidaus sąlygas ir tvarką, kuriomis reglamentuojama, be kita ko, savikontrolės mechanizmo veikimas arba draugiško ginčų sprendimo procedūros eiga, kaip Bendrasis Teismas konstatavo skundžiamo sprendimo 107 punkte, šių sąlygų ir tvarkos, priešingai nei teigia SATCEN, negalima aiškinti kaip leidžiančių Sąjungos institucijai nuspręsti, kad tiek valstybių narių teismai, tiek Sąjungos teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti ginčų dėl Sąjungos teisės aiškinimo ar taikymo.

- 63 Iš SATCEN tarnybos nuostatų X priedo 1 punkto matyti, kad apeliacinė komisija turi taikyti ir aiškinti šiuos nuostatus, kurie buvo priimti Tarybos sprendimu, todėl juose įtvirtintos Sąjungos teisės normos. Be to, remiantis šių nuostatų 28 straipsnio 6 dalies antru sakiniu, šios komisijos sprendimų „apskusti negalima“.
- 64 Todėl, nesant reikalo nustatyti, ar ši komisija tenkina teismui taikytinus kriterijus, reikia konstatuoti, jog tai, kad jai buvo suteikta išimtinė kompetencija aiškinti ir taikyti SATCEN tarnybos nuostatus, kaip numatyta šių nuostatų 28 straipsnio 6 dalies antrame sakinyje, bet kuriuo atveju prieštarauja šio sprendimo 58–61 punktuose primintai jurisprudencijai.
- 65 Vadinas, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 107 punkte nusprendė, kad SESV 263 straipsnio penktos pastraipos negalima aiškinti taip, kad pagal ją Tarybai leidžiama priimti tokią nuostatą, kaip SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies antras sakiny.
- 66 Reikia pridurti, kad, kiek tai susiję su nuostatomis dėl BUSP ir jų pagrindu priimtais aktais, be abejo, primintina, jog ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje yra nustatyta bendrosios jurisdikcijos, kuri ESS 19 straipsniu suteikta Teisingumo Teismui siekiant užtikrinti teisės laikymąsi aiškinant ir taikant Sutartis, taisyklės išimtis. Vis dėlto šios nuostatos turi būti aiškinamos siaurai ir jomis nustatytos išimties apimtys negali būti tokia, kad Sąjungos teismas neturėtų jurisdikcijos vykdyti personalo valdymo aktų, kaip antai ginčijamų sprendimų, teisėtumo kontrolės, kaip teisingai pažymėjo Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 96 punkte, o SATCEN to neginčija (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 19 d. Sprendimo *H / Taryba ir kt.*, C-455/14 P, EU:C:2016:569, 39, 40, 54 ir 55 punktus).
- 67 Antra, kiek SATCEN įvairiais argumentais, pateiktais pirmojo pagrindo pirmoje dalyje ir antrajame pagrinde, priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad šis skundžiamame sprendime nusprendė, jog šiuo atveju buvo įvykdytos SESV 263 straipsnio taikymo sąlygos, reikia priminti, kad iš SESV 263 straipsnio pirmos pastraipos matyti, jog Teisingumo Teismas atlieka Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų, galinčių turėti teisinių padarinių trečiosioms šalims, teisėtumo kontrolę.
- 68 Ieškiniu dėl panaikinimo siekiama užtikrinti teisės laikymąsi aiškinant ir taikant SESV, todėl šiam tikslui prieštarautų siauras ieškinio priimtinum sąlygų aiškinimas, apribojant jo apimtį tik SESV 288 straipsnyje nurodytų kategorijų aktais (2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro / Komisija*, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 17 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 69 Todėl ieškinį dėl panaikinimo galima pateikti dėl Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų visų aktų, neatsižvelgiant į jų pobūdį ar formą, sukeliančių privalomų teisinių padarinių, kurie gali paveikti ieškovo interesus, gerokai pakeisdami jo teisinę padėtį (šiuo klausimu žr. 2014 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Schönberger / Parlamentas*, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 13 punktą ir 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro / Komisija*, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 16 punktą).
- 70 Taip pat, remiantis suformuota jurisprudencija, susijusia su ieškinio dėl panaikinimo priimtumu, darytina išvada, kad vertinant ginčijamus aktus reikia remtis jų turiniu ir jų rengėjų ketinimais. Šiuo aspektu priemonės, kuriomis galutinai nustatoma Sąjungos institucijos, įstaigos ar organo pozicija pasibaigus administracinei procedūrai ir kuriomis siekiama sukelti privalomų teisinių padarinių, galinčių paveikti ieškovo interesus, iš principo yra aktai, kuriuos galima ginčyti, išskyrus tarpines priemones, kuriomis siekiama parengti galutinį sprendimą ir kuriomis tokių pasekmių nesukeliama, ir aktus, kuriais tik patvirtinamas ankstesnis per nustatytą terminą neginčytas aktas (2010 m. sausio 26 d. Sprendimo *Internationaler Hilfsfonds / Komisija*, C-362/08 P, EU:C:2010:40, 52 punktą).

- 71 Šiuo atveju neginčytina, kad užbaigus administracines procedūras visuose ginčijamuose sprendimuose pateikiama galutinė SATCEN pozicija. Be to, tiek iš jų turinio, tiek iš jų rengėjų ketinimų matyti, kad jais siekiama sukelti privalomų teisinių padarinių, galinčių paveikti KF interesus, gerokai pakeičiant jos teisinę padėtį.
- 72 Šiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai nusprendė, jog šie sprendimai tenkina sąlygas, kurios turi būti įvykdytos, kad juos būtų galima laikyti aktais, kuriuos galima ginčyti, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnį.
- 73 Konkrečiai kalbant, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 110 ir 111 punktuose, nors SESV 263 straipsnio pirmoje pastraipoje Teisingumo Teismo jurisdikcija ribojama aktais, galinčiais sukelti privalomų teisinių padarinių „trečiosioms šalims“, pagal suformuotą jurisprudenciją šia formuluote siekiama neįtraukti aktų, kurie nėra asmens nenaudai priimti aktai, nes jie susiję tik su institucijos vidaus darbo organizavimu ir sukelia padarinių tik šioje vidaus srityje, nesukurdami jokių teisių ar pareigų trečiosioms šalims (šiuo klausimu žr. 1988 m. vasario 25 d. Sprendimo *Les Verts / Parlamentas*, 190/84, EU:C:1988:94, 8 punktą; 2000 m. balandžio 6 d. Sprendimo *Ispanija / Komisija*, C-443/97, EU:C:2000:190, 28 punktą ir 2018 m. spalio 2 d. Sprendimo *Prancūzija / Parlamentas* (Biudžeto tvirtinimo įgaliojimų įgyvendinimas), C-73/17, EU:C:2018:787, 15 punktą).
- 74 Nors ginčijami sprendimai neabejotinai susiję su SATCEN vidaus darbo organizavimu, šie sprendimai yra KF skirti aktai, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, priimti jos nenaudai, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 69, 70 ir 73 punktuose primintą jurisprudenciją.
- 75 Be to, kadangi šie sprendimai susiję su abipusiais įsipareigojimais, atsiradusiais SATCEN ir KF sudarius darbo sutartį, ir jais nutraukiami juos sieję sutartiniai santykiai, nėra pagrindo manyti, kad šis ginčas nėra kilęs tarp SATCEN ir „trečiosios šalies“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio pirmą pastraipą.
- 76 Taip pat neginčijama, kad, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 122 punkto, SESV 270 straipsnis nėra taikomas KF situacijai, nes nei Sprendime 2014/401, nei SATCEN tarnybos nuostatuose nenumatyta, kad gali būti taikomi Pareigūnų tarnybos nuostatai ir kitų Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygos.
- 77 Vadinasi, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 123 punkte iš esmės nusprendė, kad darbo santykiai tarp KF ir SATCEN neužkerta kelio šiam ginčui taikyti SESV 263 straipsnio pirmą pastraipą.
- 78 Trečia, kiek tai susiję su SATCEN argumentu, grindžiamu jo santykių su KF sutartiniu pobūdžiu, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad kai ieškovo teisinę padėtį apibrėžia sutartiniai santykiai, kuriems taikoma teisinę sistemą reglamentuoja susitariančių šalių numatyta teisė, Sąjungos teismo jurisdikcija aiškinti ir taikyti SESV nuostatas nagrinėjant ieškinį dėl panaikinimo netaikoma, nes remiantis SESV 274 straipsniu tokioje situacijoje jurisdikciją iš principo turi nacionaliniai teismai. Todėl, kai ieškovą su viena iš Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų sieja sutartis, ieškinys pagal SESV 263 straipsnį Sąjungos teismui gali būti pateiktas, tik jeigu ginčijamu aktu siekiama sukelti privalomų teisinių padarinių, kurie peržengia šalis saistančių sutartinių santykių ribas ir susiję su susitariančiajai Sąjungos institucijai, įstaigai ar organui, kaip administracinei institucijai, suteiktą viešosios valdžios prerogatyvų įgyvendinimu (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheiourgiko Kentro / Komisija*, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 18 ir 20 punktus ir 2019 m. vasario 28 d. Sprendimo *Alfamicro / Komisija*, C-14/18 P, EU:C:2019:159, 48 ir 50 punktus).
- 79 Iš tiesų, jeigu Sąjungos teismas nuspręstų, kad turi jurisdikciją nagrinėti ginčus dėl aktų, susijusių vien su sutartiniais santykiais, panaikinimo, ne tik SESV 272 straipsnis, kuriuo leidžiama Sąjungos teismui suteikti jurisdikciją pagal arbitražinę išlygą, galėtų netekti prasmės, bet ir tais atvejais, kai sutartyje nebūtų tokios išlygos, jo jurisdikcija galėtų būti išplėsta peržengiant SESV 274 straipsniu, kuriuo

nacionaliniams teismams suteikiama bendroji jurisdikcija nagrinėti ginčus, kurių viena iš šalių yra Sąjunga, nustatytas ribas (2015 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Lito Maieftiko Gynaikologiko kai Cheirourgiko Kentro / Komisija*, C-506/13 P, EU:C:2015:562, 19 punktas ir 2019 m. vasario 28 d. Sprendimo *Alfamicro / Komisija*, C-14/18 P, EU:C:2019:159, 49 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 80 Taigi Sąjungos teismo atsisakymu vykdyti įgaliojimus, suteiktus SESV 263 straipsniu, tuo atveju, kai ieškovo teisinė padėtis apibrėžta sutartiniais santykiais, siekiama užtikrinti nuoseklų SESV 263, 272 ir 274 straipsnių aiškinimą, todėl apsaugoti Sąjungos teisminės sistemos, kurią, kaip priminta šio sprendimo 60 punkte, sudaro išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta Sąjungos institucijų, įstaigų ir organų aktų teisėtumo kontrolei užtikrinti, darną.
- 81 Taip pat nagrinėdamas ginčus dėl Sąjungos deliktinės atsakomybės Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad norint nustatyti teismą, turintį jurisdikciją nagrinėti specialų Sąjungai pareikštą ieškinį tam, kad ji atsakytų už padarytą žalą, reikia išnagrinėti, ar šiuo ieškiniu siekiama pripažinti sutartinę Sąjungos atsakomybę, ar deliktinę jos atsakomybę, ir kad vien rėmimasis teisės normomis, kurios nenumatytos konkrečiu atveju reikšmingoje sutartyje, bet yra privalomos šalims, negali pakeisti ginčo pobūdžio ir dėl to šio ginčo negali apimti kompetentingo teismo jurisdikcija. Jei būtų kitaip, ginčo pobūdis, taigi ir kompetentingo teismo jurisdikcija galėtų būti pakeista, nelygu šalių nurodytos teisės normos, o tai prieštarautų skirtingų teismų dalykinės jurisdikcijos taisyklėms (2013 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Systran ir Systran Luxembourg*, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 61 ir 65 punktai).
- 82 Todėl autonomiška sąvoka „Sąjungos deliktinė atsakomybė“, kaip ji suprantama pagal SESV 268 straipsnį ir 340 straipsnio antrą pastraipą, iš principo turi būti aiškinama atsižvelgiant į jos tikslą, t. y. sudaryti galimybę padalyti jurisdikciją tarp Sąjungos teismo ir nacionalinių teismų (šiuo klausimu žr. 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Systran ir Systran Luxembourg*, C-103/11 P, EU:C:2013:245, 62 punktą).
- 83 Vis dėlto nagrinėjamu atveju reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 62 punkto, SATCEN tarnybos nuostatų 28 straipsnio 6 dalies antrame sakinyje aiškiai nurodyta, jog nacionaliniai teismai ar Sąjungos teismas negali atlikti apeliacinės komisijos sprendimų, todėl ir SATCEN direktoriaus sprendimų, kurie yra jų dalykas, teisminės kontrolės.
- 84 Tokiomis aplinkybėmis, jeigu Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas atsisakytų vykdyti įgaliojimus, kurie jiems suteikti SESV 263 ir 268 straipsniais, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 112 punkte, tokiems sprendimams būtų netaikoma jokia teisminė kontrolė – nei Sąjungos teismo, nei nacionalinių teismų, ir šio atsisakymo nebūtų galima pateisinti siekiu laikytis SESV numatyto kompetencijų padalijimo tarp Sąjungos teismo ir nacionalinių teismų.
- 85 Šiomis aplinkybėmis būtent Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas turi įgyvendinti įgaliojimus, kurie jiems suteikti pagal SESV, kad užtikrintų veiksmingą teisminę kontrolę, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 58–61 punktuose primintą jurisprudenciją.
- 86 Vadinasi, priešingai nei teigia SATCEN, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 132 punkte nusprendė, kad, nepaisant SATCEN ir KF siejančių sutartinių santykių, jis turėjo jurisdikciją nagrinėti šį ginčą pagal SESV 263 ir 268 straipsnius.
- 87 Ketvirta, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šio sprendimo 65–86 punktuose, argumentai, kuriais SATCEN rėmėsi pirmojo pagrindo pirmoje dalyje, susiję su ESS 5 straipsnyje įtvirtinto kompetencijos suteikimo principo pažeidimu ir Sąjungos biudžeto lėšų nenaudojimu, taip pat turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

- 88 Penkta, kalbant apie SATCEN argumentus, pateiktus pirmojo pagrindo antroje ir trečioje dalyse ir antrajame pagrinde, susijusius su tuo, kad Bendrasis Teismas pažeidė vienodo požiūrio principą, iš pradžių reikia pažymėti, kad argumentas, jog Bendrasis Teismas suklydo, kai remdamasis vien šiuo principu nusprendė turintis jurisdikciją, išplaukia iš skundžiamo sprendimo klaidingo aiškinimo.
- 89 Iš tiesų, nors Bendrasis Teismas savo motyvuose paminėjo šį principą, vis dėlto, be kita ko, iš skundžiamo sprendimo 99, 103 ir 120 punktų neabejotinai matyti, kad Bendrasis Teismas nusprendė turintis jurisdikciją nagrinėti KF pateiktą ieškinį remdamasis būtent SESV 263 ir 268 straipsniais.
- 90 Toliau reikia priminti, kad remiantis suformuota jurisprudencija vienodo požiūrio principas reikalauja, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos situacijos vienodai, nebent toks vertinimas būtų objektyviai pagrįstas (2019 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Čekijos Respublika / Parlamentas ir Taryba*, C-482/17, Rink., EU:C:2019:1035, 164 punktą).
- 91 Taigi SATCEN taip pat negali teigti, kad šis principas taikomas tik identiškoms situacijoms.
- 92 Galiausiai, kiek tai susiję su SATCEN sutartininkų, kaip antai KF, situacijos panašumu į valstybių narių ar Sąjungos ekspertų, pareigūnų ar deleguotųjų tarnautojų situaciją, reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 95–98 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad šis ginčas panašus į Sąjungos institucijos, įstaigos ar organo, nesusijusių su BUSP, ginčus su vienu iš jų pareigūnų ar tarnautojų ir kad nėra pagrindo daryti išvados, jog ESS 24 straipsnio 1 dalies antros pastraipos paskutiniame sakinyje ir SESV 275 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta Sąjungos teismo jurisdikcijos išimtis, kuri turi būti aiškinama siaurai, yra tokia plati, kad Sąjungos teismas neturi jurisdikcijos atlikti tokių aktų, kaip ginčijami sprendimai, teisėtumo kontrolės.
- 93 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 71, 72, 74–77 ir 86 punktuose pateikto vertinimo, šios situacijos yra viena iš kitą panašios.
- 94 Be to, skundžiamo sprendimo 102 ir 103 punktuose Bendrasis Teismas taip pat teisingai konstatavo, kad nors pirminis SATCEN ryšys su tarptautine tarpvyriausybine organizacija VES anksčiau reiškė, kad SATCEN personalo situacija negali būti prilyginta Europos bendrijos tarnautojų situacijai, taip nėra nuo 2009 m. gruodžio 1 d., kai įsigaliojo Lisabonos sutartis, nes nuo šios datos SATCEN ir jo personalo ginčai yra panašūs į Sąjungos tarnautojų ir jų darbdavio ginčus.
- 95 Todėl Bendrasis Teismas nepažeidė vienodo požiūrio principo, kai nusprendė turintis jurisdikciją vykdyti tokių personalo valdymo aktų, kaip ginčijami sprendimai, teisėtumo kontrolę.
- 96 Galiausiai, šešta, kiek tai susiję su tariama skundžiamo sprendimo motyvavimo stoka, nurodyta antrajame pagrinde, pakanka priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją pareiga motyvuoti nereikalauja, kad Bendrasis Teismas išsamiai vieną po kito išnagrinėtų visus ginčo šalių argumentus, todėl Bendrojo Teismo motyvai gali būti numanomi su sąlyga, kad jie leidžia suinteresuotiesiems asmenims sužinoti, dėl kokių priežasčių Bendrasis Teismas atmetė jų argumentus, o Teisingumo Teismui – turėti pakankamai informacijos, kad galėtų vykdyti kontrolę (2017 m. kovo 9 d. Sprendimo *Ellinikos Chrysos / Komisija*, C-100/16 P, EU:C:2017:194, 32 punktą).
- 97 Šiuo atveju skundžiamo sprendimo 80–114, 119–123 ir 125–131 punktuose pateikti motyvai leidžia SATCEN suprasti, dėl kokių priežasčių Bendrasis Teismas atmetė jo argumentus, susijusius tiek su tuo, kad šis teismas neturi jurisdikcijos nagrinėti ieškinio kaip pirmoji instancija, tiek su šio ieškinio nepriimtumu, o Teisingumo Teismui – vykdyti kontrolę.
- 98 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pirmasis ir antrasis pagrindai turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

Dėl trečiojo pagrindo

Šalių argumentai

- 99 SATCEN priekaištuoja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis iškreipė faktines aplinkybes, kai nusprendė, jog klausimyno su pasirenkamaisiais atsakymais naudojimas vykdant administracinį tyrimą yra akivaizdžiai netinkamas siekiant nustatyti faktines aplinkybes ir įvertinti KF elgesį, o dvišaliai pokalbiai galėjo būti tinkamesnė priemonė šiuo aspektu. Iš tiesų ši klausimyną užpildę asmenys jau buvo išklausti 2013 m. sausio ir vasario mėn. vykdant kitą tyrimą, susijusį su socialiniu elgesiu ir žmogiškaisiais santykiais SATCEN. Be to, dvišaliai pokalbiai taip pat buvo surengti per patį administracinį tyrimą.
- 100 Bendrasis Teismas taip pat iškreipė faktines aplinkybes, kai nusprendė, kad sprendimai buvo pagrįsti tik kaltinimais nurodant bendras elgesio kategorijas, tačiau neidentifikuojant konkretaus įvykio ar elgesio, kurį galima kvalifikuoti kaip „prikabiavimą“. Iš tiesų prie 2013 m. liepos 2 d. tyrimo ataskaitos buvo pridėti išsamūs rašytiniai parodymai. Vis dėlto Bendrasis Teismas neatsižvelgė į šiuos parodymus, todėl jis atsižvelgė ne į visus dokumentus, kuriais SATCEN direktoriaus pavaduotojas grindė savo išvadas.
- 101 Taryba palaiko SATCEN argumentus.
- 102 KF nesutinka su SATCEN argumentais.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 103 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, iš SESV 256 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad tik Bendrasis Teismas turi jurisdikciją, pirma, konstatuoti faktines aplinkybes, išskyrus atvejus, kai jo konstatuotų aplinkybių ir tikrovės neatitiktis matyti iš jam pateiktos bylos medžiagos, ir, antra, tokias faktines aplinkybes įvertinti (2016 m. kovo 8 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 104 Taigi faktinių aplinkybių vertinimas nėra Teisingumo Teismo kontrolei pateiktinas teisės klausimas, nebent būtų iškraipyti Bendrajam Teismui pateikti įrodymai (2016 m. kovo 8 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 31 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 105 Jeigu apeliantas tvirtina, kad Bendrasis Teismas iškreipė įrodymus, pagal SESV 256 straipsnį, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmą pastraipą ir Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punktą jis turi aiškiai nurodyti, kokius įrodymus tas teismas iškreipė, taip pat įrodyti nagrinėjimo klaidas, dėl kurių Bendrasis Teismas, atlikdamas vertinimą, šitaip iškreipė įrodymus. Be to, remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, iškreipimas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos medžiagos, nesant reikalo iš naujo įvertinti faktinių aplinkybių ir įrodymų (2016 m. kovo 8 d. Sprendimo *Graikija / Komisija*, C-431/14 P, EU:C:2016:145, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 106 Šiuo atveju reikia priminti, kad, priešingai nei teigia SATCEN, prie 2013 m. liepos 2 d. tyrimo ataskaitos nėra pridėta jokie dokumento su apklaustų asmenų atsakymais ar kitais įrodymais – šie atsakymai ir įrodymai buvo pridėti tik prie ataskaitos, kuri drausmės komisijai buvo pateikta 2013 m. spalio 25 d.
- 107 Iš šios tyrimo ataskaitos turinio aiškiai ir nedviprasmiškai matyti, pirma, kad 2013 m. sausio ir vasario mėn. atliktų apklausų rezultatas prisidėjo prie to, kad būtų pradėtas administracinis tyrimas, tačiau šios apklausos nebuvo šio tyrimo dalis, antra, kad ši tyrimo ataskaita buvo grindžiama tik

asmenų, kurie buvo apklausti pateikiant klausimyną su pasirenkamaisiais atsakymais, pasirašytais rašytiniais parodymais ir, trečia, kad šios ataskaitos išvados buvo grindžiamos vien argumentais, susijusiais su bendromis elgesio, kuris šiame klausimyne priskiriamas KF, kategorijomis, nenurodant konkrečios informacijos, kurią atskleidžia tarnautojų atsakymai į du atvirus šio klausimyno klausimus, kaip Bendrasis Teismas konstatavo skundžiamo sprendimo 204 punkte.

- 108 Be to, iš skundžiamo sprendimo 200–206 punktų matyti ne tai, kad, kaip teigia SATCEN, Bendrasis Teismas neatsižvelgė į apklaustų asmenų pateiktus išsamius atsakymus, bet tai, kad jis kritikavo administracinį tyrimą dėl klausimyno su pasirenkamaisiais atsakymais netinkamumo, kurį jis konstatavo ir kuris, kaip jis mano, taip pat neišvengiamai turėjo paveikti apklaustų asmenų atsakymų į atvirus šio klausimyno klausimus turinį.
- 109 Taigi, kadangi iš bylos medžiagos aiškiai nematyti, kad buvo iškraipytos faktinės aplinkybės, trečiąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ketvirtojo pagrindo

Šalių argumentai

- 110 SATCEN visų pirma teigia, kad asmens, dėl kurio pradėtas administracinis tyrimas dėl psichologinio priekabiavimo, teisė pateikti savo pastabas prieš užbaigiant šį tyrimą gali būti apribota, siekiant apsaugoti susijusių trečiųjų šalių interesus, be kita ko, tam, kad būtų išvengta represijų. Šiuo atveju šią teisę reikėjo apriboti visų pirma atsižvelgiant į didelį skundų skaičių ir į SATCEN mažą dydį. Bet kuriuo atveju įvairius išankstinius pokalbius, įvykusius atliekant metinius vertinimus, per kuriuos KF turėjo galimybę pateikti pastabas, reikia laikyti pakankamais suinteresuotojo asmens teisei būti išklaustam užtikrinti.
- 111 Toliau nei iš SATCEN tarnybos nuostatų, nei iš jurisprudencijos nematyti, kad reikia laikytis konkretaus termino, skaičiuojamo nuo kvietimo į pokalbį, kuris turi įvykti prieš pradedant drausminę procedūrą, iki šio pokalbio. Bet kuriuo atveju terminas, kuris KF buvo nustatytas minėtam pokalbiui pasirengti, turėjo būti vertinamas atsižvelgiant į proporcingumo principą, turint omenyje, be kita ko, rimtus nusiskundimus dėl suinteresuotojo asmens ir jais pagrįstą skubą. Be to, sprendimas pradėti drausminę procedūrą nėra asmens nenaudai priimtas aktas.
- 112 Galiausiai, anot SATCEN, dėl suteiktos didelės diskrecijos jo direktorius turėjo teisę vertindamas kylančius interesus pirmenybę teikti asmenų, pateikusių skundus dėl priekabiavimo, teisėms ir interesams, palyginti su KF teise susipažinti su bylos dokumentais prieš priimant sprendimą pradėti drausminę procedūrą, nes represijų prieš šiuos asmenis rizika buvo per didelė ir išliko netgi po to, kai buvo užbaigtas administracinis tyrimas.
- 113 Taryba palaiko SATCEN argumentus.
- 114 KF nesutinka su SATCEN argumentais.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 115 Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio „Teisė į gerą administravimą“ 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę į tai, kad Sąjungos institucijos, įstaigos ir organai jo reikalus tvarkytų nešališkai, teisingai ir per kuo trumpesnę laiką.

- 116 Pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teisė į gerą administravimą apima, be kita ko, kiekvieno asmens teisę būti išklausytam prieš taikant bet kokią individualią jam nepalankią priemonę, kiekvieno asmens teisę susipažinti su savo byla, laikantis teisėto konfidencialumo ir profesinio bei verslo slaptumo, ir administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus.
- 117 Teisė būti išklausytam užtikrina kiekvienam asmeniui galimybę deramai ir realiai pareikšti savo nuomonę per administracinę procedūrą iki sprendimo, galinčio neigiamai paveikti jo interesus, priėmimo (2019 m. balandžio 4 d. Sprendimo *OZ / EIB*, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 53 punktą).
- 118 Šiuo aspektu iš SATCEN tarnybos nuostatų IX priedo 1 straipsnio 1 dalies matyti, kad bet kokiomis aplinkybėmis išvados dėl konkretaus tarnautojo negali būti padarytos užbaigus vidaus tyrimą, jei jam nebuvo suteikta galimybė pateikti pastabas dėl su juo susijusių aplinkybių.
- 119 Be to, remiantis šio IX priedo 2 straipsniu, tik perdavęs atitinkamam tarnautojui visus bylos dokumentus ir jį išklausęs, SATCEN direktorius remdamasis tyrimo ataskaita gali nuspręsti pradėti drausminę procedūrą.
- 120 Todėl šiuo atveju SATCEN direktoriaus pavaduotojas, prieš pateikdamas savo direktoriui rekomendacijas, ir bet kuriuo atveju šis direktorius, prieš priimdamas sprendimą, neigiamai paveikiantį KF, turėjo užtikrinti jos teisę būti išklausytai (pagal analogiją žr. 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimo *OZ / EIB*, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 56 punktą).
- 121 Konkrečiai kalbant, tam, kad galėtų tinkamai pateikti pastabas, KF turėjo teisę gauti bent jau įvairių apklaustų asmenų paaiškinimų santrauką, nes šiuos paaiškinimus SATCEN direktoriaus pavaduotojas naudojo savo tyrimo ataskaitoje formuluodamas rekomendacijas SATCEN direktoriui, o jomis remdamasis pastarasis nusprendė pradėti drausminę procedūrą prieš KF; pateikiant šią santrauką prireikus turi būti atsižvelgta į teisėtus konfidencialumo interesus (pagal analogiją žr. 2019 m. balandžio 4 d. Sprendimo *OZ / EIB*, C-558/17 P, EU:C:2019:289, 57 punktą).
- 122 Be to, Teisingumo Teismas turėjo galimybę pažymėti, kad jeigu procedūros trukmė nėra nustatyta Sąjungos teisės nuostatoje, termino, per kurį Sąjungos institucija, įstaiga ar organas priėmė atitinkamą aktą, „protingumą“ reikia vertinti atsižvelgiant į kiekvienos bylos aplinkybių visumą, visų pirma į bylos svarbą suinteresuotajam asmeniui, jos sudėtingumą ir dalyvaujančių šalių elgesį (šiuo klausimu žr. 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Peržiūra Arango Jaramillo ir kt. / EIB*, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, 28 punktą).
- 123 Todėl, kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 154, 156 ir 158 punktuose, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 216 ir 219–223 punktuose nusprendė, pirma, kad SATCEN direktoriaus pavaduotojas ir jo direktorius turėjo tinkamai išklausyti KF prieš priimdami tiek tyrimo ataskaitą, tiek sprendimą pradėti prieš ją drausminę procedūrą, antra, kad šiuo tikslu jie turėjo pranešti suinteresuotajam asmeniui apie su juo susijusias aplinkybes ir suteikti jam protingą terminą pastaboms parengti ir, galiausiai, kad šiame pranešime turėjo būti pateikta bent jau įvairių apklaustų asmenų paaiškinimų santrauka, kuri prireikus turėjo būti parengta atsižvelgiant į šių liudytojų teisėtus konfidencialumo interesus.
- 124 Be to, kaip priminta šio sprendimo 104 punkte, faktinių aplinkybių vertinimas nėra Teisingumo Teismo kontrolei pateiktinas teisės klausimas, nebent būtų iškraipyti Bendrajam Teismui pateikti įrodymai. Kadangi SATCEN neteigia, kad buvo iškraipyti įrodymai, jo reikalavimus reikia atmesti kaip nepriimtinius, kiek jais Teisingumo Teismo prašoma iš naujo įvertinti faktines aplinkybes, susijusias su esamų interesų palyginimu ir su termino, kuris KF buvo nustatytas pokalbiui su SATCEN direktoriumi pasirengti, protingumu.
- 125 Atsižvelgiant į išdėstytus argumentus, ketvirtasis pagrindas turi būti atmestas.

126 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, apeliacinį skundą reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 127 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.
- 128 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 129 Pagal to paties Procedūros reglamento 184 straipsnio 4 dalį, jeigu apeliacinį skundą pateikia ne pirmojoje instancijoje įstojusi į bylą šalis, iš šios šalies gali būti priteistos bylinėjimosi apeliaciniame procese išlaidos tik tuo atveju, jeigu ji dalyvavo Teisingumo Teisme vykusio proceso rašytinėje arba žodinėje dalyje. Jeigu tokia šalis dalyvauja procese, Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.
- 130 Kadangi KF reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas, o SATCEN pralaimėjo bylą, pastaroji turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jos priteisiamos KF patirtos bylinėjimosi išlaidos.
- 131 Kadangi Taryba dalyvavo procese Teisingumo Teisme, šios bylos aplinkybėmis reikia nuspręsti, kad ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. Europos Sąjungos palydovų centras (SATCEN) padengia savo bylinėjimosi išlaidas ir iš jo priteisiamos KF patirtos bylinėjimosi išlaidos.**
- 3. Europos Sąjungos Taryba padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.